

DEVLETLER HUSUSİ HUKUKUNDA
TANINMADAN DOĞAN TEŞRİF SALÂHİYET İHTİLÂFLARI

Erol CANSEL
Medeni Hukuk Asistanı

§: 1 — GİRİŞ :

Mahiyeti : Evlilik dışı doğan bir çocuğun baba ve bazan anasına karşı nesebinin kurulmasını sağlamak için tanımaya müracaat olunur. (1) Tanıma vuku bulursa nesep “gayri sahih nesep” haline gelmiş olur. (2)

Tanıma muhtelif devlet kanunlarında yer almakla beraber hükümleri bakımından çok çeşitli bir durum arz etmektedir: Bundan dolayı, tanımayı kanunlar ihtilâfı çerçevesinde tetkik edebilmek için, belli başlı devletlerin kanunlarını mukayeseli olarak tetkik etmek lâzımdır.

Tanıma ya hakim hükmüyle veya ihtiyari olabilir. Hakim hükmüyle tanımaya “babalık davası” da denir. Her iki tanınmanın da hükümleri aynidir. Yalnız, hakim hükmüyle tanımda zorlayıcı bir vasıf vardır. (3).

I — Hakim hükmüyle tanıma ya analık davasıyla veya babalık davasıyla olabilir.

a — Analık davası — Bu dava, devletlerin medeni hukuk mevzuatı bakımından pek büyük bir önemi haiz değildir. (4) Bununla beraber, bu davayı bazı devlet mevzuatı kabul etmektedir. (Belçika, Kanada, Fransa) (5).

b — Babalık davası muhtelif memleketlerde muhtelif şekillerde tanzim edilmiştir :

aa — Bu davayı açma hakkı verilmemiştir. (Bulgaristan)

bb — Yalnız muayyen hallerde dava açma hakkı tanınmıştır, mese-

(1) P. Fiore, Le Dr. Int. Pr. p. 254, no. 720.

(2) T. H. Lûgati, “Tanıma” s. 423.

(3) Arsebük, E. Medeni Hukuk, c. II, s. 412.

(4) Çünkü Devletler mevzuatında ekseriya “Mater semper certa” prensibi kabul edilmiştir.

(5) Société des Nations, Etude sur la situation juridique de l'enfant illégitime p. 36 - 37.

lâ, irza geçme, dağa kaldırma, evlenme vaadi, nüfuzun kötüye kullanılması gibi. (Çin, Siyam, Fransa) (6).

cc — Her halde dava açma hakkı tanınmıştır. (Almanya, Avusturya) (7).

A — Dava kim tarafından açılabilir? — Davada taraflar, tanıyacak olan ve tanınacak olan kimselerden mürekkeptir. Tanıyacak olan; ana-baba, tanınacak olan; çocuktur. Dava, tanıma davası olarak ana veya babaya veya her ikisine birden açılabilir. Fakat muhtelif devletler mevzuatına göre çocuğun dava açma hakkı bazan çok tahdit olunmuş; bazan da çok geniş tutulmuştur.

1 — Fransa ve İtalyada tanıma, sadece evlilik dışı doğan çocuklara -les enfants naturels simples- dava hakkı verilmiş; zinadan veya birbirleriyle evlenmeleri kanunen memnu olanlardan doğan çocuklara dava hakkı verilmemiştir. (8).

2 — Bazı devlet mevzuatı evlenmeleri memnu olanlardan doğan çocuklara da bazı şartlar tahtında dava hakkı vermektedir. (İspanya, Monako) (9).

3 — İstisnasız olarak her çocuğa dava hakkı tanınmıştır. (10)

B — Dâva kime karşı açılabilir? — Dâvada müddeaaaleyh baba ve bazan da ana olabilir (11). Eğer baba ölmüşse, mirasçılara karşı da açılabilir (12).

C — Dâvada kullanılacak defiler - Müddeaaaleyhe, dâvada kendini müdafaa edebilmesi için, iki türlü defi hakkı tanınabilir :

1 — Babalık karinesini kesin olarak ortadan kaldıran defi; exceptio plurium concumbentium. Meselâ, ananın iffetsiz bir hayat sürmesi hali.

2 — Bu karineyi zayıflatan defi - exceptio impossibilitatis, imkânsızlık hali - (13) (İsviçre, Avusturya, Almanya, Türkiye).

D — Dâvanın neticeleri - Devletler mevzuatı tanımaya yer vermekle beraber, tanıma vukubulduğu takdirde hukukî neticelerini aynı tutmaktadır.

(6) Fransada 1912 tarihine kadar babalık davası yasak edilmmişti. Vazı kanun bir takım cemiyet rezaletlerinden korkuyordu. 1912'den sonra babalık davası CC. art. 340" a göre beş hale inhisar ettirildi. (Arsebük, adı geçen eser, s. 412).

(7) Société des Nations, adı geçen eser, p. 40.

(8) Fr. CC. art. 335.

(9) Société des Nations, adı geçen eser, p. 40.

(10) Société des Nations, adı geçen eser, p. 40.

(11) Fr. CC. i analık davasını kabul etmiştir.

(12) Société des Nations, adı geçen eser, p. 40-41.

(13) Société des Nations, adı geçen eser, p. 42.

1. — Tanıma sadece nafaka borcu yükler (Almanya),
- 2 — Miras hakkı verir (Salvador, Venezüellâ),
- 3 — Nesep bağı karar (İsveç, İsviçre).

Türk MK. da da evlilik dışı doğan çocuğa babalık dâvası açma hakkı verilmiştir. Dâvada müddeaaaleyh baba veya baba öldüğü takdirde mirasçılardır. MK. 295. madde. Dâva ana veya çocuk tarafından açılabilir. Kanunumuza göre babalık dâvasının şartları şunlardır :

- a — Cinsi münasebetin evlenme vaadi veya,
- b — Bir cürüm teşkil eylemesi, veya
- c — Nüfuzun suistimal edilmesi suretiyle vuku bulması lâzımdır (14).

II — İhtiyarî tanıma — İhtiyarî tanıma baba tarafından olduğu gibi, ana tarafından da olur.

I — Baba tarafından ihtiyarî tanıma devletler mevzuatında ayrı şekillerle tanzim olunmuştur : tanıma resmî bir senetle olduğu gibi (15), âdi bir senetle dahi olabilir (16).

2 — Ananın ihtiyarî tanınması ise, ancak anaya tanıma hakkı veren bir devlette bahis konusu olabilir. Anayla çocuk arasındaki nesep münasebetini doğum ile kurduran devletler mevzuatında ayrıca tanımaya mahal yoktur. Anaya da tanıma hakkı veren devletler mevzuatında ananın tanınması, babanın tanınmasının tabi olduğu şekilden başka bir şekilde tabi tutulabilir: Meselâ, Bolivya'da babanın tanınması resmî bir şekilde olduğu halde ananın tanınması iki şahit huzurunda ve hususî bir senetle de olabilir (17). Şunu da kaydetmek lâzımdır ki, anaya tanıma hakkı vermemekle beraber, nesebi doğum ile anaya bağlayan devlet mevzuatında ana meçhul olduğu takdirde gayri sahîh nesebin tahakkuku için anaya bir ikrar hakkı verilmiştir (18).

İhtiyarî tanımanın neticeleri - İhtiyarî tanıma da kazai tanımadaki neticeler gibi, devletler mevzuatında muhtelif olarak tanzim edilmiştir :

- 1 — Tanıma sadece nafaka borcu yükler (Almanya ,Avusturya, Finlandiya),
- 2 — Miras hakkı verir (Salvador),
- 3 — Nesep bağı karar (İsveç, İsviçre).

(14) Tuor, Code Civil Suisse, p. 224 - 225.

(15) Türk Medeni Kanunu, Md. 290.

(16) Weiss, Traité th. et pr. de dr. înt. pr. T. I, p. 37.

(17) Société des Nations, adı geçen eser, p. 43.

(18) Şakir Berki, "Türk hukukunda evlilik dışında doğan çocukların tâbiyeti, AHFM, c. III, s. 425.

Türk MK. mad. 290 mucibince, nesebi sahih olmayan çocuğun anası doğuran kadındır. Bundan dolayı, ananın çocuğu tanımaya lüzum yoktur. Fakat babanın tanınması lâzımdır.

§ 2. — KANUNLAR İHTİLÂFI

Devletler mevzuatında tanımayı kısaca tetkik ettikten sonra, mevzuatta çıkacak olan kanunlar ihtilâfını muhtelif ihtimallere göre gözden geçirelim; Tanıma bir kanunlar ihtilâfı meselesidir (19). Bundan dolayı, taraflara hangi kanunun tatbiki gerektiğini halletmek lâzımdır.

Kanunlar ihtilâfı, asli ve şekli şartlar bakımından ayrı ayrı incelenebilir.

I — ASLÎ ŞARTLAR — Dâvada, davalı veya dâvacı; ihtiyarî tanıma ise tanıyan ve tanınan ya aynı tabiiyettedir, veya ayrı bir tabiiyettedir.

1 — Eğer taraflar aynı tabiiyette iseler, gerek ihtiyarî tanıma ve gerekse kazaî tanıma tatbik olunacak kanun, tarafların müşterek millî kanunudur (20). Meselâ, Türkiye'de Fransız baba aleyhine Fransız çocuk tarafından açılan dâvaya Fransız Medenî Kanunu tatbik edilir Millî kanunun tatbiki prensibi, tanımanın, statü personeli ilgilendirmesinden ileri gelmektedir (21).

Tanıma millî kanunun tatbiki prensibi kat'î değildir. Yukarıda, devletler mevzuatını incelerken, bazı devletlerin, gerek ihtiyarî tanıma ve gerekse kazaî tanıma bazı hallerde müsaade etmediğini görmüş-tük. Meselâ, Bulgaristanda babalık dâvası açmak memnudur. Veya, Fransada bu dâvayı açmak muayyen hallerde inhisar ettirilmiştir. Bu vaziyete göre, bir Fransız, Fransız kanunu müsaade etmiş olsa bile, Bulgaristanda Fransız babası aleyhine dâva ikame edemez. Burada âmme intizamı bahis konusudur (22). Veyahut, İspanya, Monako gibi devletler, evlenmeleri memnu olanlardan doğan çocuklara dahi bazı şartlar altında tanıma hakkı vermektedir. Buna rağmen, İspanyalı bir baba, evlenmeleri mem-

(19) J. Maury, *La Nationalité*... p. 414, n. 61.

(20) M. Raşit Seviğ, *Devletler Hususî Hukuku*, s. 381.
Pillet, *Droit Int. Pr.* p. 565.

(21) Sevig, adı geçen eser, s. 346.
Metya, N. : *Devletler Hususî Hukuku ders notları*, s. 136.

(22) Pillet, adı geçen eser. p. 565-566
O. Berki, *Devletler Hususî Hukuku*, s. 323.

nu olan bir anadan doğan çocuğunu meselâ, Türkiyede tanıyamaz. Burada âmme intizamı bahis konusudur (23).

Millî kanun, salâhiyet bakımından da tetkik edilebilir : Millî kanunları tanımayı kabul etmeyen bir devletin tab'ası bu tanımayı kabul eden ve mahallî kanunun tatbikini emreden bir devlet mevzuatına göre çocuğunu tanıyabilir . Fakat bu tanıma, tanıyanın kendi devletinde hiç vuku bulmamış gibi muamele görür (24).

2 — Eğer taraflar ayrı tâbiyette iseler, hangi kanunun tatbik edileceği hususunda müellifler birbirine zıt fikirler ileri sürmektedirler :

a — Bazı müellifler tanıyanın kanununun uygulanmasını teklif etmektedirler (25),

b — Bazı müellifler ise çocuğun kanunun uygulanmasını teklif etmektedirler (26),

c — Bazıları da hem tanıyanın hem tanınanın kanununun uygulanmasını teklif etmektedirler (27).

Burada tatbik olunacak kanun meselesi, o cemiyetin tanımaya verdiği öneme göre değişmektedir. O cemiyet aileyi korumak istemiş olabilir, ailenin en ufak bir tarize uğramaması için çocuğa rağmen aileyi esas tutabilir. Veya aksine olarak nesep dışı doğan çocuğun hukukî durumunu daha iyi olarak tanzim etmek isteyebilir. İşte bu iki telâkkiye göre çocuğun veya ana babanın kanununu tatbik meselesi muhtelif zaman ve mekânda değişmektedir (28) ve (28 - a).

II — ŞEKLİ ŞARTLAR : Tanıma, tarafların tâbiyeti aynı ise, ve tanıma kendi devletlerinde vaki olmuşsa, millî kanunlarının emrettiği şekil şartı devlet mevzuatına göre yerine getirilir. Fakat tanıma yabancı

(23) Yukarıda 21 numaralı not.

(24) Despagent, Cours élémentaires de Droit Int. Pr. p. 377.

(25) Pillet, adı geçen eser, p. 569.

Fiore, adı geçen eser, p. 259.

(26) Weiss, adı geçen eser, p. 47. Metya, adı geçen eser, s. 138.

(27) J. Maury, La Nationalité... Répertoire, p. 415.

(28) Bu hususta : Pillet, adı geçen eser, p. 570, Metya, a.g.e., s. 138.

(28-a) Fikrimizce, tarafların ayrı tâbiyette olmaları halinde şu mülâhazalar ileri sürülebilir: Esas olan çocuğun menfaatıdır. Eğer çocuk rüşte ermemişse tanınmanın neticesinde tanınan kimse prensip olarak tanıyanın tâbiyetine geçeceği için uygulanacak kanun, tanıyanın millî kanunudur. Fakat çocuğun millî kanununda âmme intizamı mülâhazası varsa, bu fikre müracaat olunamaz. Çocuk rüşte ermemişse, Tâbiyeti tanımayla değişmiyeceği için, menfaatına en uygun gelen kanunun tatbiki lâzamdır. Yalnız, burada da âmme intizamı mülâhazasını nazara almak lâzımdır.

bir devlette vaki olmuşsa bu takdirde, şekil şartı LRA. kaidesine göre yerine getirilir (29).

III — Tabiiyetin değişmesi hali : Tabiiyetin değişmesi hali, kanunlar ihtilâfının zaman bakımından incelenmesini alâkadar eder. Çocuğun doğumu anında muayyen bir tabiiyette olan kimse, tanıyasıya kadar veya aleyhine dâva ikame edilesiye kadar tabiiyet değiştirmiş olabilir. Bu takdirde tanımaya hangi kanunun tatbik edileceği meselesi ortaya çıkar; bu husustaki fikirler muhtelifdir :

- a — Kadının hamile olduğu andaki kanun,
- b — Çocuğun doğduğu andaki kanun,
- c — Dâva açıldığı andaki kanun,
- d — Tanıma zamanındaki kanun (30).

Bunlardan hangi andaki kanun tatbik edilecektir?

Tâbiyet değişince, tanıyacak olanın: tâbiyetiyle tanınacak olanın tabiiyeti ya aynı olur, veya ayrılır. Bu takdirde de kimin kanununun tatbik edileceği bahis konusu olur. Eğer o devlet mevzuatı tanıyacak olanın kanununu esas ittihaz ediyorsa,

a — Kazâî yolla tanımada uygulanacak kanun, çocuğun doğduğu anda tanıyacak olanın tâbi olduğu kanundur,

b — İhtiyarî tanımada ise, bu tanıma bir rıza işi olduğu için tanıyanın tanıma anında tâbi olduğu kanun uygulanır, denmektedir (31).

IV — Tanıma dâvasında kullanılacak delil ve defiler hangi kanuna tâbi olacaktır?

Burada tâbiyetin aynı veya ayrı olup olmadığına göre meseleyi incelemek lâzımdır;

1 — Eğer taraflar aynı tâbiyette iseler, yabancı bir memlekette evvelâ dâvanın açılıp açılmıyacağını tetkik etmek lâzımdır. Yani âmme intizamını nazara almak lâzımdır. Eğer dâva açılabilirse, deliller de tarafların millî kanununa göre ikame olunacaktır. Faraza İtalyan Kanununa göre tanıma dâvasında şahit dinlenebilir.

Fransada ise şahit ancak, tanıyacak olan yazılı bir beyyine bırak-

(29) Pillet, adı geçen eser, p. 566.

Sevig, adı geçen eser, s. 381.

Weiss, adı geçen eser, p. 52.

L. Duguit, Du conflit des lois en matière de filiation Journal du dr. int. pr. 1885, p. 356.

(30) J. Maury, adı geçen makale, Répertoire, p. 410, n. 36, p. 416, n. 71.

(31) J. Maury, adı geçen makale, Répertoire, p. 415 - 416, no. 72, Weiss, adı geçen eser, p. 49.

mıssa dinlenebilir (32). Buna rağmen, Fransız hakimi İtalyan tâbiyetinde olan kimsenin İtalyan çocuğunu tanıma dâvasında ortada yazılı bir beyine olmasa bile, çocuk tarafından gösterilen şahidi dinlemekle mükellef olacaktır (33). Çünkü, Fransız kanununun koyduğu hüküm, Fransız tabasını ve Fransız cemiyetini alâkadar eder. İtalyan cemiyetini korumak veya tedbirli yollara sevk etmek vazifesi Fransız kanunlarına düşmez (34). Gine, aynı şekilde, âmme intizamına aykırı düşmeyen bir tanımada Türkiyede ikame olunan bir tanıma dâvasındaki deliller Türk Kanununda mevcut olmasa bile dâvayı ikame eden tarafın millî kanununda mevcut olduğu takdirde hâkim tarafından nazara alınacaktır (35).

Defiler için de aynı prensipler söylenebilir.

2 — Eğer tarafların tâbiyetleri ayrı ise, evvelâ kimin kanununun tatbik edileceğini tesbit etmek ve sonra da yukarıdaki kaidelere göre hareket etmek lâzımdır.

V — Nesebi gayri sahih çocuğun miras hakkını da tesbit etmek lâzımdır. Nesebi gayri sahih çocuğun miras hakkı mirası idare eden kanunla tesbit edilir (36).

Bununla beraber, mirası idare eden kanunun, tabii çocuğa verdiği miras hakkı mutlak olarak ileri sürülemez. Mirası idare eden kanun çocuğa miras hakkı tanıdığı halde, tarafların bulunduğu devlet mevzuatı bu hakkı men'edebilir. Meselâ, Almanyada bir babanın bir çocuğu tanıması babaya sadece nafaka borcu yükler (37). Salvadorda ise bu tanıma miras hakkı da doğurur. Türk mevzuatında ise, tanınan çocuk, nesebi sahih çocukla içtima etmedikçe, tam miras hakkı alır (38).

Bu vaziyete göre, bir babanın, çocuğunu Salvador'da tanıdıktan sonra, Almanyada öldüğünü farzedelim : Çocuğu daha evvel Salvador'da tanıdığı için bu tanıma müktesep bir hak mahiyetinde olup (39), çocuğa Salvador kanunlarına göre miras hakkı verir. Veya, aynı misali kendi devlet mevzuatımız bakımından alacak olursak, Türkiyede, Türk babanın, çocuğunu tanıdıktan sonra Almanya'da öldüğünü farzedelim; burada da müktesep hak prensibi caridir. Fakat buna rağmen, her iki misalde de çocuk bu hakkını Almanya'da dermeyan edemez; çünkü Alman

(32) Fr. CC. art. 341/2.

(33) Weiss, adı geçen eser, p. 56.

(34) Weiss, adı geçen eser, p. 56 - 57.

(35) Duguit, Adı geçen makale, p. 365.

(36) O. Berki, adı geçen eser, s. 343.

(37) Yukarıda, s. 284.

(38) Yukarıda, s. 284-285.

(39) İleride, s. 289.

Medenî Kanunu evlilik dışı doğan çocuğun miras almasına müsaade etmediğine göre, burada bir âmme intizamı bahis konusu olur (40).

Şimdi de, tabii çocukla nesebi sahih çocuğun miras hisseleri arasındaki nisbeti tetkik edelim: Bir devlet mevzuatı tabii çocuğa, diğer devlet mevzuatının nesebi sahih çocuğa verdiği miras hakkından daha fazla miras hakkı tanımışsa, bu husus bir âmme intizamı meselesi ortaya çıkarır mı?

Weiss, bu noktayı bir âmme intizamı meselesi ittihaz etmekte ve şöyle demektedir : “Bu meselede kanun sosyal ihtiyaçları nazara alarak aileyi korumaya ve evlenme münasebetlerinden doğan hakları himayeye mecburdur. Bundan dolayı, kanundaki meseleyle ilgili hükümler tahdidî olup; âmme intizamını alâkadar eder (41).

Fakat Fiore aksi mütalâa beyan etmektedir : “Bazı müellifler mirastaki nisbet meselesini bir âmme intizamı olarak telâkki etmektedirler. Halbuki kanun koyucunun bu hususta koyduğu hükümlerin başka devlet mevzuatını ilgilendirmemesi lâzımdır. Bir devletin kanun koyucusu, diğer devletin kanun koyucusunun bir ölçüsü olamaz (42).

VI — Müktesep hak prensibi : Tarafların gerek ihtiyarî ve gerekse kazai olarak yaptıkları tanıma, bir devlette muteber olduğu halde, diğer bir devlette muteber sayılmıyabilir. Meselâ, Buugaristanda tanıma müessesesi yoktur. Fransada çocuğunu tanıyan bir İtalyan Bulgaristana geldiği takdirde bu tanıma muteber olmuştur mudur? Bu tanımanın muteber olması lâzımdır. Çünkü artık müktesep bir hak haline gelmiştir (43).

Son olarak, kendi mevzuatımız bakımından, yabancı bir devlette alınmış olan bir babalık davası ilâmının Türkiyede hüküm ifade edip etmeyeceğini tetkik edelim.

Evlilik dışı doğan çocuğun tanınması meselesi statü personeli alâkadar eder.

Tarafların tabiiyetlerinin aynı veya ayrı olmasına göre tatbik edilecek kanun da değişir. Umumiyet itibariyle statü personele dair verilen hükümlerin başka bir ecnebi memlekette tenfiz edilmeleri lâzımdır

(40) O. Berki, adı geçen eser, s. 343.

(41) Weiss, adı geçen eser, T. IV, p. 586 - 587.

(42) Fiore, adı geçen eser, T. IV, p. 136-137, no. 1480.

(43) Despagnet, adı geçen eser, p. 377.

Weiss, adı geçen eser, T.I.P. 65

(44). Fakat bizim usul kanununun 18 ve 540 ncı maddeleri bu fikrin tamamen aksini ifade eden iki hükümdür.

A — Usulün 18 inci maddesine göre, Türkiyede ikametgâhı bulunmayan Türk tabası Türkiyede sâkin değilse, Türkiyedeki son ikametgâhı mahkemesine ve ikametgâhı bulunmadığı takdirde Ankara mahkemesine tabidir.

B — 540 ncı maddeye göre, ecnebi memleketlerde aile hukukuna veya ahkâmı şahsiyeye dair verilen ilâmların Türkiyede tenfiz kabiliyeti yoktur.

Bu iki hüküm birbirini tamamlamaktadır. 18 inci madde mahkemelerin salâhiyetine; 540 ncı madde ise, sayılan iki hususa dair alınan bir ilâmın Türkiyede tenfiz kabiliyetine dair hüküm vazetmektedir. Bu duruma nazaran ecnebi memleketlerde Türklerin aile ve şahsî statülerini alâkadar eden dâvalarını ecnebi mahkemelerin rüyet selâhiyetleri yoktur. Eğer bu hususta bir ilâm alınmışsa, bu ilâm Türklere veya ecnebi-
lere ait olsun (45), Türkiyede tenfiz olunamaz (46). Türklerin ahkâmı şahsiyelerine ve aile hukukuna taallûk eden dâvalarını görmek münhasıran Türk mahkemelerine aittir (47).

Bu vaziyete göre, Türk Kanunu, adı geçen dâvalarda birinci derecede tatbiki zaruri olan kanun olarak karşımıza çıkmaktadır (48).

Bu vaziyete göre :

1 — Kanunun sarahatı karşısında, evlilik dışı doğan bir çocuk için ecnebi mahkemelerden alınan tanıma ilâmlarının Türkiyede hiçbir hükmü olmayacak;

2 — Ecnebilerin de bu hususta aldıkları ilâmların Türkiyede tenfiz kabiliyeti bulunmayacaktır.

3 — Yabancılarına ahkâmı şahsiyetlerine ait dâvalar için millî mahkemeleri salâhiyetli gösterildiği halde oradan alınan ilâmların tenfiz kabiliyetleri olmadığını bildirmek mantıklı bir netice değildir (49).

4 — Bu hükmün neden dolayı konduğu da malûm değildir (50).

(44) Ansay, S. Ş. Hukuk yargılama usulleri, s. 274

(45) Ecnebilerin ahkâmı şahsiyelerine taallûk eden ilâmların

Türkiyede kaziyei muhkeme kuvvetleri tanınır. O. Berki, age. s. 418

(46) O. Berki, adı geçen eser, s. 418

(47) Belgesay, Adliye, s. 227

(48) Sevig, adı geçen eser, s. 344.

(49) Osman Berki, adı geçen eser, s. 418.

(50) Belgesay, adı geçen eser, s. 226.

İSTİFADE EDİLEN ESERLER

- Ansay, S. Şakir, Hukuk Yargılama usulleri, 1947, Ankara.
- Arsebük, E. Medeni Hukuk, C. II, 1940, Ankara.
- Belgesay, M. R. DHH.'da Adliye, 1938, İstanbul.
- Berki, O. DHH., Ankara, 1949.
- Berki, Ş. Türk Hukukunda evlilik dışında doğan çocukların tâbiyeti, AÜHF Mecmuası, C. III, 1946.
- Despagnet, Cours élémentaires de dr. int. pr.
- Duguit, L. Du Conflit des lois en matière de filiation, Journal du Droit int. pr. 1885.
- Fiore, P. Le dr. int. pr. T. I, IV, 1907, Paris.
- Maury, J. Nationalité, Théorie général et dr. Français; Répertoire de dr. int. T. IX, 1931, Paris.
- Metya, N. DHH. Ders Notları.
- Pillet, A. Dr. Int. Pr. 1924, Paris.
- Seviğ, M. R. DHH. 2 nci baskı, 1937, İstanbul.
- Société des Nations, Etude sur la situation juridique de l'anfant illégitime, 1939
- Tuor, P. Le code Civil Suisse, 1942, Zurich.
- Türk Hukuk Lûgati.
- Weiss, A. Traité théorique et pratique de dr. int. pr. T. I, IV, 1912, Paris.